

6) (רש"י) ק"א ל"ג, 7) (סנהדרין י' כל העמוד), 8) שם ט' שטעמ' ט', 9) שם ט' שטעמ' ט', 10) (מסכתא פאה פ"ג ע"ג), 11) (ויפיוצו נט), 12) (ע"ש) ב' ערפי' ל', 13) (ע"ש ע"ט ט').

תורה אור השלם

1. מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש תרומות ותרומות משלו כט ד ותרומות ותרומות מה שאכל מהם שם ואמר לו ההלכה הלך לעירו והורה לעשות כדרך שהיה מורה בתחילה דהוה ליה ממונה על פיהם: **המקום**. המיוחד למשפט על הוה לשכת הגזית: **דנפיק דין לדון** וכן נגע לנגע דברי ריב"ז בשערי דין וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך דברים י"ח ט
2. ובאת אל הבתים הלוים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: דברים י"ח ט
3. כי יפלא מנף דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדון ובין נגע לנגע דברי ריב"ז בשערי דין וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך דברים י"ח ט
4. שרף אגן הסוהר אל יחפר המזבז בנפך בנפך חטים סוהר בשושנים: ט"ו ששירי' ז ג
5. כי תקצר קצריך בשדה ויבחרת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ואלמנה וקמה למען יבחר ה' אלהיך בכל מעשה דברים כ"ד ט
6. כי יפצא חלל באדמה אשר ה' אלהיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נועע מי הקדו: דברים כא א

הגהות הב"ח

6) נב' הכא מענייניה דקרא דמבי' כי ימלא חלל כל היסוד וכו' עמר בשדה שמה דומה לקרי: 7) שם קצריך צדק ושכחת וכו' יהודה: 8) רש"י ד"ה לפי וכו' שדה שמוטלין כ"ל ומבי' שהי נמק:

גליון הש"ס

נב' ויצאו הן ולא שלוחיהן: ע"י ימנות דף קא ע"כ מ"ה וקראו לו ונערסין דף ג ע"כ מ"ה: קצבנו: שם הכא מענייני דקרא: מכות דף ח ע"כ ערפי' דף ג ע"כ:

לעזי רש"י

ציגל"א וציגל"א. חומה (המקפה את העיר). בשטרידור"א (יבטישטרידור"א). אפסר.

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

וי"ו דשופטין דריש ר' יהודה למניינא להציא עוד שנים: **צעניל לעיר**. צמגולה ופשוט שאין עיר קרובה כזו: **מסני'**. דלא קמי מלך וכהן גדול דלא כר' אליעזר בן יעקב: **אי כרבי יהודה**. חמשה אי כרבי שמעון שלשה ולא צעי כולה סנהדרין: **מלאן זקן ממרא**. לז"ד

הגדול שאינו נעשה ממרא אלא צ"ד של צבעים ואחד כדיליף צפרק קמח סנהדרין: 8) **אזי פאגי**. כל שהוא בתוך היקף החילון של ירושלים קרוי צי פאגי. ולי נראה שהוא לשון חצישה כמו שקורין ציגל"א של עיר כמו חמור ובית פאגי (צ"מ דף ט). צשטרידור"א בית ראש של אפסר קורין כן: **והמרה עליון**. כלומר על מה ששאל מהם שם ואמר לו ההלכה הלך לעירו והורה לעשות כדרך שהיה מורה בתחילה דהוה ליה ממונה על פיהם: **המקום**. המיוחד למשפט על הוה לשכת הגזית: **דנפיק דין לדון** וכן נגע לנגע דברי ריב"ז בשערי דין וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך דברים י"ח ט
- 2. ובאת אל הבתים הלוים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: דברים י"ח ט
- 3. כי יפלא מנף דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדון ובין נגע לנגע דברי ריב"ז בשערי דין וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך דברים י"ח ט
- 4. שרף אגן הסוהר אל יחפר המזבז בנפך בנפך חטים סוהר בשושנים: ט"ו ששירי' ז ג
- 5. כי תקצר קצריך בשדה ויבחרת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ואלמנה וקמה למען יבחר ה' אלהיך בכל מעשה דברים כ"ד ט
- 6. כי יפצא חלל באדמה אשר ה' אלהיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נועע מי הקדו: דברים כא א

מניייהו **כמה**. לצי פאגי דאצטריך לאשמועינן דפטור משום טעמא דחזן לז"ד: **דלמא הנך דאיכא גוואי כווסיה סבירא להו**. ומנהיכא מימי לן חיובה דאצטריך קרא למיפטרניה: **שרך**. זה סנהדרין שישבת צמיצורה של א"י: **אגן הסוהר**. שעשוין כחצי לצנה עגולה צורתה ישבתן כדי שיהו כולן רואין זה את זה: **המוג**. כשיעור מוג שני חלקים מים ואחד יין ואף כאלו כרין שיסתייר שליט: **על עיר**. על ירושלים: **סניא כרז יוסף**. דאמר רבי אליעזר בן יעקב כולו סנהדרי צעי: **מסני'**. דיליף פרט לטמון רבי יהודה ה"ה: **צשדה**. ושכחת עומר צשדה לרבי יהודה משמע צשדה על פני השדה ולרצנן משמע צשדה: **הסס מענייניה דקרא**. כריכין למידרשה והכא מענייניה דקרא דתרוש ליה גבי חלל כתיב כי ימלא חלל כל היכא דמשכת אפי' טמון הלכך על כרחך כי אחא צלמנה למעוטי טמון צל דתרוש ציה על פני האדמה דאי לרצנן לא אצטריך: **אף שכה צגולו**. והוה ממעט טמון ממשמעתא אי לא

מה

דהדר רבייה: **לשכתא קמה**. שאם שכה זוית אחת לקצור קאי עלה בלא תשוב לקחתו [דכריס דג] והכי משמע ושכחת עומר או ושכחת צשדה: **נפקא להו**. מנשדך ושכחת קרי ציה ששכה את קלת שדה: **שצפו עומרין לתוך שדה חצירו**. ששדה הרוח והרימה את העומרין מן הארץ והליפתן לתוך שדה חצירו ושכחן כצנור שאינן שלו נפקא מנשדך ולא צשדה חצירך דלא הוה שכחה: **ורצנן**. מיעוטא דשדה חצירו נפקא להו מדוהה ליה למכתב כי תקצור קצירך צשדה ושכחת וכתיב צשדך: **לפו עומרין לתוך שדה**. 9) שהיו מוטלים על גבי ארץ או עמוד או זו על זו: **פרט לשצפו**. וקא סלקא דעתך לפו ממש על גבי ארץ או על גבי עמוד: **וליעטמיה לתוך שדה חצירו**. לפו על גבי ארץ הוא דמעוט אלל מונחיהם לא מיעט והא צשדך כתיב אלא הא דקאמר לפו לאו דוקא לפו על שום דבר קאמר דאפי' מונחיהם על גבי קרקע נמי קאמר אינו שכחה והאי דקאמר לפו דלא משכחת עומרין לתוך שדה חצירו אלא צצפו שרתח מנפתן על הארץ ומציאתן לשם: **שהחזיק זו והולינו לעיר**. ק"ד השתא דאורחא דמילתא נקט ולא דוקא: **וכה ציה**. ותו לא הוה שכחה דבעינן שכות מעיקרו דאמר צ"מ צפרק קמח (דף ט"ז): **מפני שהוא לפף**. שהוא פטור על שהחזיק זו כחילו היה עודנו קף מעל הקרקע ומונח צידו: **הריני כנן עזאי בשוקי טבריא**. יוס אחד היה דעתו ללולה אמר הריני כאלו צוומציתא מוכן להשיב דבר לשואל צעומק וצחריפות כנן עזאי שהיה חריף ודורש בשוקי טבריא: **שני חללים זה על גב זה**. והאחד משוך להלן מחצירו מעט והאחד ממדוד מזה יקרב לעיר אחת ואם מלמד מחצירו יקרב לעיר אחרת: **ולא מזה מודד כו'**. וה"ה דמיבעיא ליה נמי או לשואל מין צמינו לא הוה טמון מין צמינו לא הוה קף ומשיתה מודד אלא שהוא צכלל אלו:

המראה ת"ל וקמת ועלית מלמד שהמקום גורם: **נמצא טמון בגל או תלוי וחכ"א בשדה לרבות את הטמון אמר רב אפי' תימא רבנן** 6) **הכא מענייניה דקרא דמבי' כי ימלא חלל היכא דמשכת באדמה פרט לטמון דברי רבי יהודה תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר שכחה דומיא דקציר מה קציר בגלוי אף שכחה בגלוי כתב רחמנא בשדה לרבות את הטמון לרבי יהודה נמי תיפוק ליה משכחה דומיא דקציר אין הכי נמי ואלא בשדה למה לי מביעי ליה לרבות שכחת קמה ורבנן שכחת קמה מנא להו נפקא להו מכי תקצור קצירך בשדך 7) **ור' יהודה מביעי ליה לכדרכי אבהו אמר ר' אלעזר דאמר רבי אבהו אמר ר"א פרט לשצפו עומרין לתוך שדה חצירו ורבנן מבשדה בשדך ור' יהודה בשדך לא משמע ליה בעי ר' ירמיה צפו עומרין לתוך שדהו מהו אור שדה כשדה דמי או לאו כשדה דמי א"ל רב כהנא לרב פפי ואמרי לה רב כהנא לרב זביד תפשוט ליה מדרבי אבהו א"ר אלעזר דאמר פרט לשצפו עומרין לתוך שדה חצירו דחצירו אין לתוך שדהו לא וליטעמיה לתוך שדה חצירו צפו דלא משכחת לה אלא בצפו תא שמע 8) **עומר שהחזיק בו להוליכו לעיר והניחו על גבי חצירו ושכחו התחתון שכחה והעליון אינו שכחה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון שניהם אינן שכחה התחתון מפני שהוא טמון והעליון מפני שהוא צף עד כאן לא פליגי אלא בתחתון אבל בעליון דברי הכל לא הואי שכחה שאני התם כיון דאחזיק ביה זכה ביה אי הכי מאי איריא על גבי חצירו אפילו בשדה נמי אין הכי נמי והאי דקתני על גבי חצירו משום תחתון והא מפני שהוא צף קאמר אימא מפני שהוא כצף אמר אביי הריני כבן עזאי בשוקי טבריא אמר ליה ההוא מדרבנן לאביי שני חללים זה על גבי זה מהיכן הוא מודד מין במינו הוא טמון ומין במינו לא הוה צף יומעליון מודד או דלמא מין במינו הוא צף ומין במינו לא הוה טמון ומתחתון מודד או דלמא מין במינו הוא צף ולא מתחתון מודד א"ל תניתיה******

עין משפט
גר מצוה

א ב מו"י פ"ט מהל' רוחם הלכה א סגן עשין ע"ת:
ג א מו"י פ"ג מהלכות ממרים הלכה ה והל' ז סגן לאוין קפ"ג:
ד מו"י פ"ג מהלכות סנהדרין הלכה ג:
ה מו"י פ"ו מהל' בית המדרש הלכה א:
י"א ו מו"י פ"ה מהלכות מנחות עיי"ש א:
י"ב ז מו"י שם פ"א הל' ו:
י"ג ח ט מו"י שם פ"ה הלכה ה:
י"ד י מו"י שם הלכה ד וי"ט:
כז ב מו"י פ"ט מהלכות רוחם הלכה י:

מוסף רש"י

בעליל לעיר. מפורסם לכל שקרוב הוא לעיר זו מכל עירי (סנהדרין י"ד). מצאן זקן ממרא. לפיכך מן מומת העיר ונדון לנשמת לפיכך מן מומת העיר ונדון לנשמת הגזית שהיתה צהר הבית אבי פגי. מקום לפיכך מן מומת העיר ונדון לנשמת כירושלים לכל דבריו (שם). יבול תהא המראתו המראת. לדון בנתן (שם). איילמא דנפוק מקצתו. והוה אומן שכחון והמנה על דבריהם, מלא אירא מקום גורם, תיפוק ליה דפטור משום דילמא הנך דנליקשה טומאה סבירא להו (שם). שרדן אגן הסוהר. כתיב ודרכין כהנא דיי ממונות (שם ז). אל יחפר המוג, אם נלך אחד מהן ללאת, אם יש עשרים ושלשה כנגד סנהדרי קמיה יואל ואם לא אינו יואל (שם ז). על העיר. על ירושלים, ורין לקדש התוספת צמתי מרות ובשר (שם). הריני כבן עזאי בשוקי טבריא. יומא דיתא הוה ליה ואמר להו לתלמידי השתא לוי דעמתי והריני מומון להשיב בתרפוח לכל מי שישאלני כנן עזאי שהיה דורש בשוקי טבריה ולא היה צימיו עוקר הרים ממונו (שרדיו כס' ושם):
אמר רבא כי הוה דיתא דעמיה הוה רגיל למימר הכי הריני פחות ומוכן להשיב לשואלי דבר מוכן כנן עזאי שהיה דר צטבריה שהיה חריף ודורש ואמר (בבברות כח). כל חכמי ישראל לפני קקליפת השום חזן מן הקבן הוה (קדושין ב). אלו: הריני משוכח ממקומי שאני דרשן ובקי, כנן עזאי שהיה משתבח בשוקי טבריה דמתילא בן עזאי אומר כל חכמי ישראל לפני קקליפת השום (שרדיו

17.

